

ОСОБЛИВОСТІ СЕРТИФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У США

Брусов Юрій

Науковий керівник: докт. пед. наук, доцент Ботузова Ю.В.

*Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка,
м. Кропивницький, Україна*

У статті досліджуються особливості сертифікації педагогічних працівників у США, що є важливим компонентом забезпечення якості освіти. Автор аналізує різноманітність підходів до сертифікації у різних штатах, враховуючи федеративну структуру країни, що надає кожному штату право встановлювати власні вимоги. Розглядаються ключові етапи процесу сертифікації, зокрема здобуття вищої освіти, проходження педагогічної практики, складання стандартизованих тестів (наприклад, Praxis), а також виконання умов для підтримки та оновлення сертифіката.

Особлива увага приділяється альтернативним шляхам сертифікації, які дозволяють залучати до викладання фахівців без традиційної педагогічної освіти, але з практичним досвідом у суміжних галузях. У статті також обговорюється значення сертифікації як інструмента професійного розвитку вчителів та забезпечення високого рівня освітніх послуг.

Аналізуються виклики, пов'язані з процесом сертифікації, такі як розбіжності у вимогах між штатами, фінансові та часові витрати для педагогів, а також необхідність адаптації системи сертифікації до сучасних освітніх викликів. У підсумку пропонуються рекомендації щодо вдосконалення процедур сертифікації, які можуть бути корисними для впровадження аналогічних підходів в інших країнах, зокрема в Україні.

Ключові слова: *сертифікація, вчитель, якість освіти, США, педагогічна освіта.*

Features of teachers' certification in the USA

Yu. Brusov

Scientific supervisor: doctor of pedagogical sciences, associate professor

Botuzova Y.V.

The article examines the peculiarities of certification of pedagogical workers in the USA, which is an important component of ensuring the quality of education. The author analyzes the variety of approaches to certification in different states, taking into account the federal structure of the country, which gives each state the right to set its own requirements. The key stages of the certification process are considered, in particular obtaining higher education, passing pedagogical practice, passing standardized tests (for example, Praxis), as well as fulfilling the conditions for maintaining

and updating the certificate. Particular attention is paid to alternative ways of certification, which allow attracting specialists to teach without traditional pedagogical education, but with practical experience in related fields. The article also discusses the importance of certification as a tool for the professional development of teachers and ensuring a high level of educational services. The challenges associated with the certification process are analyzed, such as discrepancies in requirements between states, financial and time costs for teachers, as well as the need to adapt the certification system to modern educational challenges. As a result, recommendations are proposed to improve certification procedures that may be useful for the implementation of similar approaches in other countries, in particular in Ukraine.

Keywords: *certification, teacher, quality of education, USA, pedagogical education.*

Постановка проблеми. Міжнародний досвід педагогічної освіти демонструє, що у професійному розвитку педагогів акцент робиться на таких аспектах: моделі освіти, яка забезпечує системний зв'язок між дисциплінами; розвиток професійної педагогічної компетентності; впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес; підготовка вчителів до роботи в полікультурному середовищі та з національними меншинами; інтеграція теоретичних знань і практичного досвіду з послідовною структурою навчальних планів; а також забезпечення плавного переходу від педагогічної освіти до професійної діяльності [3]. Питання якісної підготовки та сертифікації вчителів є актуальним як для України, так і для інших країн, оскільки педагогічна освіта постійно оновлюється відповідно до суспільних тенденцій. Її модернізація та вдосконалення потребують вивчення міжнародного досвіду й адаптації найкращих практик до системи професійної підготовки та сертифікації педагогів в Україні.

Аналіз досліджень і публікацій. На важливості стандартизованих систем сертифікації для забезпечення якості педагогічної діяльності акцентує Linda Darling-Hammond [2]. У її роботах підкреслюється роль National Board Certification у США як прикладу сертифікації, що базується на чітких професійних стандартах і сприяє розвитку педагогів через систему портфоліо, тестування та самооцінювання. В ЄС, згідно з дослідженнями J. Berger, особлива увага приділяється гармонізації професійних стандартів і кваліфікацій

відповідно до Директиви 2005/36/ЕС, що дозволяє вчителям працювати в різних країнах. Дослідження Jenset I. S., Klette K., Hammerness K.[1] показують, що у Фінляндії сертифікація вчителів будується на тісному зв'язку між університетською підготовкою та педагогічними стажуваннями. Стажування дозволяє кандидатам застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності, що значно підвищує якість їхньої роботи. Зараз різні науковці підкреслюють, що інтеграція цифрових інструментів, таких як онлайн-тестування та електронні портфоліо, значно підвищує ефективність сертифікаційного процесу. В Австралії використання цифрових платформ для оцінювання вчителів стало обов'язковою частиною сертифікації. Науковці-дослідники Пасічник Н.О. та Ріжняк Р.Я. детально проаналізували досвід ліцензування та сертифікації вчителів у США [4]. Про тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї йдеться у монографії О.І. Локшини, О.З. Глушка, А.П. Джурила, С.М. Кравченко, Н.В. Нікольської [5]. Аналіз досліджень показує, що сертифікація вчителів є динамічним процесом, який у зарубіжній практиці орієнтований на чіткі стандарти, використання сучасних технологій і підготовку до роботи в різноманітних середовищах. В Україні процес сертифікації перебуває у стадії становлення, але є потенціал для розвитку через запозичення міжнародного досвіду. Для досягнення успіху важливо адаптувати найкращі практики до національного контексту, створюючи систему, яка стимулює професійний розвиток педагогів та підвищує якість освіти.

Мета статті полягає в дослідженні системи сертифікації вчителів у Сполучених Штатах Америки, зокрема виявленні основних етапів сертифікації, її критеріїв, процесу підготовки та оцінювання педагогів. Стаття також аналізує вплив сертифікації на професійну діяльність вчителів, порівнює американські підходи з міжнародними практиками та визначає можливості для адаптації позитивного досвіду США до українських умов.

Виклад основного матеріалу (результатів) дослідження. Сертифікація вчителів у Сполучених Штатах є обов'язковим етапом для кожного, хто прагне працювати у державних або акредитованих приватних школах. Цей процес є

гарантією якості освіти, адже він забезпечує відповідність педагогів професійним стандартам, зокрема їхню компетентність у викладанні, знання предмета та здатність до ефективної взаємодії з учнями.

Сертифікація є важливою процедурою у сфері освіти, адже вона гарантує:

- забезпечення якості освіти – проходження сертифікації гарантує, що вчитель має належний рівень знань і навичок для викладання;
- захист учнів, адже сертифікація допомагає уникнути ситуацій, коли діти навчаються у некваліфікованих педагогів;
- професійний розвиток – процес сертифікації включає навчання, оцінювання та перевірку, що стимулює педагогів до постійного вдосконалення;
- уніфікація стандартів – попри те, що система освіти США є децентралізованою, сертифікація встановлює базові вимоги до вчителів у кожному штаті.

Процедура сертифікації вчителів у США різниться від штату до штату, але має декілька загальних етапів:

1. Отримання ступеня бакалавра. Перший крок до сертифікації – це здобуття вищої освіти. Більшість штатів вимагають, щоб кандидати мали щонайменше ступінь бакалавра у галузі освіти або відповідної спеціальності. Наприклад, для викладання математики вчитель повинен мати диплом із математики або педагогіки з відповідною спеціалізацією.

2. Завершення педагогічної підготовки. Навчання у педагогічній програмі включає як теоретичні курси (методика викладання, педагогіка, психологія, інклюзивна освіта), так і практичну підготовку (стажування або асистентство у школі).

3. Проходження ліцензійних іспитів. Щоб отримати сертифікат, кандидати мають скласти стандартизовані іспити, такі як:

- Praxis Series: Базові тести з педагогічної теорії, знання предмета і загальних навичок.
- edTPA (Teacher Performance Assessment): Інтегрована оцінка, яка перевіряє здатність викладача застосовувати знання на практиці.

- Іспити, специфічні для штату (наприклад, California Basic Educational Skills Test – CBEST).

4. Отримання тимчасового сертифіката. У деяких штатах кандидати можуть отримати тимчасовий сертифікат, який дозволяє їм працювати вчителями, поки вони виконують додаткові вимоги, наприклад, завершення магістерської програми.

5. Проходження перевірки. Деякі штати вимагають перевірки біографії та кримінального минулого як частини процесу сертифікації.

Розглянемо деякі особливості сертифікації у різних штатах, адже, як уже зазначалось раніше, система освіти США є децентралізованою, і кожен штат має свої вимоги до сертифікації. Наприклад:

- у Каліфорнії потрібно скласти кілька окремих іспитів (CBEST, CSET), а також завершити програму із викладання для учнів, які вивчають англійську як другу мову;
- у Нью-Йорку вчителі повинні пройти серію іспитів, відвідати тренінги з викладання для учнів із різними потребами та отримати сертифікат про проходження курсу із запобігання насильству;
- у Техасі пропонується альтернативний шлях сертифікації, який дозволяє працювати без педагогічного диплому, але із зобов'язанням пройти навчання після працевлаштування.

Для тих, хто не має педагогічної освіти, але прагне стати вчителем, існують альтернативні програми сертифікації. Вони включають:

- *Teach for America*: програма для молодих спеціалістів із різних галузей, які хочуть викладати у школах із недостатнім фінансуванням.
- *Alternative Certification Programs (ACP)*: Програми, які дозволяють отримати сертифікат без завершення традиційного педагогічного курсу.
- Програми для військових ветеранів, які прагнуть змінити професію.
- Професійна сертифікація: *National Board Certification*.
- *National Board for Professional Teaching Standards (NBPTS)* пропонує додаткову добровільну сертифікацію для вчителів із досвідом роботи. Вона

визнається по всій країні та вважається престижним підтвердженням високого рівня майстерності. Щоб отримати сертифікат, кандидати мають продемонструвати ефективність своєї роботи через відеоматеріали, аналітичні звіти й оцінювання учнів.

Серед існуючих проблем в реалізації процедури сертифікації можна виділити наступні:

1. Висока вартість навчання, іспитів і додаткових курсів.
2. Складність процесу сертифікації та різноманітність вимог у різних штатах часто створює труднощі для вчителів, які планують переїзд.
3. Брак кваліфікованих педагогів призводить до того, що у деяких регіонах спрощують сертифікаційні вимоги, щоб залучити більше вчителів, особливо у галузях STEM.

Висновки та перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження. Сертифікація вчителів у США – це складний, але необхідний процес, який забезпечує високі стандарти викладання. Незважаючи на виклики, система сертифікації дає можливість педагогам удосконалюватися, захищає інтереси учнів і підтримує якість освіти. Завдяки різноманітності програм і альтернативних шляхів сертифікації професія вчителя стає доступнішою, але водночас зберігає високі стандарти.

Список використаної літератури:

1. Jensen, I. S., Klette, K., & Hammerness, K. (2018). Grounding Teacher Education in Practice Around the World: An Examination of Teacher Education Coursework in Teacher Education Programs in Finland, Norway, and the United States. *Journal of Teacher Education*, 69(2), 184-197. <https://doi.org/10.1177/0022487117728248>.
2. Linda Darling-Hammond, Abby C. W. Schachner, Steven K. Wojcikiewicz & Lisa Flook (2024) Educating teachers to enact the science of learning and development, *Applied Developmental Science*, 28:1, 1-21, DOI: 10.1080/10888691.2022.2130506.
3. Берегова О.А. Міжнародний досвід професійного розвитку педагогічних працівників. *Молодий вчений*, № 10. 2017. С. 397-401.
4. Пасічник Н.О., Ріжняк Р.Я. Ліцензування та сертифікація вчителів у США. *Сучасні тенденції навчання природничо-математичних та технологічних дисциплін у загальноосвітній школі: матеріали III Міжнародної науково-практичної Інтернет-*

конференції, м. Кропивницький, 17-22 жовтня 2016 року. Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. С. 73-75.

5. Тенденції розвитку шкільної освіти в країнах ЄС, США та Китаї: монографія / О.І. Локшина, О.З.Глушко, А.П. Джурило, С.М. Кравченко, Н.В. Нікольська, М.М. Тименко, О.М. Шпарик; за заг. ред. О.І. Локшиної. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 350 с.

Відомості про автора

Брусов Юрій Володимирович – студент II курсу магістратури факультету математики, природничих наук та технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, тел. +380504520646, e-mail – ue23m@cusru.edu.ua.